

Pozornost

Pozornost

- **pozornost**
 - zpracování vybraných informací – z dlouhodobé paměti, smyslových vstupů a dalších kognitivních procesů
 - procesy vědomé i nevědomé
- **aktivní vs. pasivní pozornost**
- **funkce pozornosti**
 - zaměřená pozornost
 - rozdělená pozornost
 - detekce signálů
 - vyhledávání podnětů

Pozornost a vědomí

- **vědomí**
 - vědomí uvědomovaného
 - obsah uvědomovaného
- **funkce vědomé pozornosti**
 - monitorování interakce s prostředím
 - propojení minulosti a přítomnosti
 - regulace budoucího jednání

Limity výzkumu pozornosti

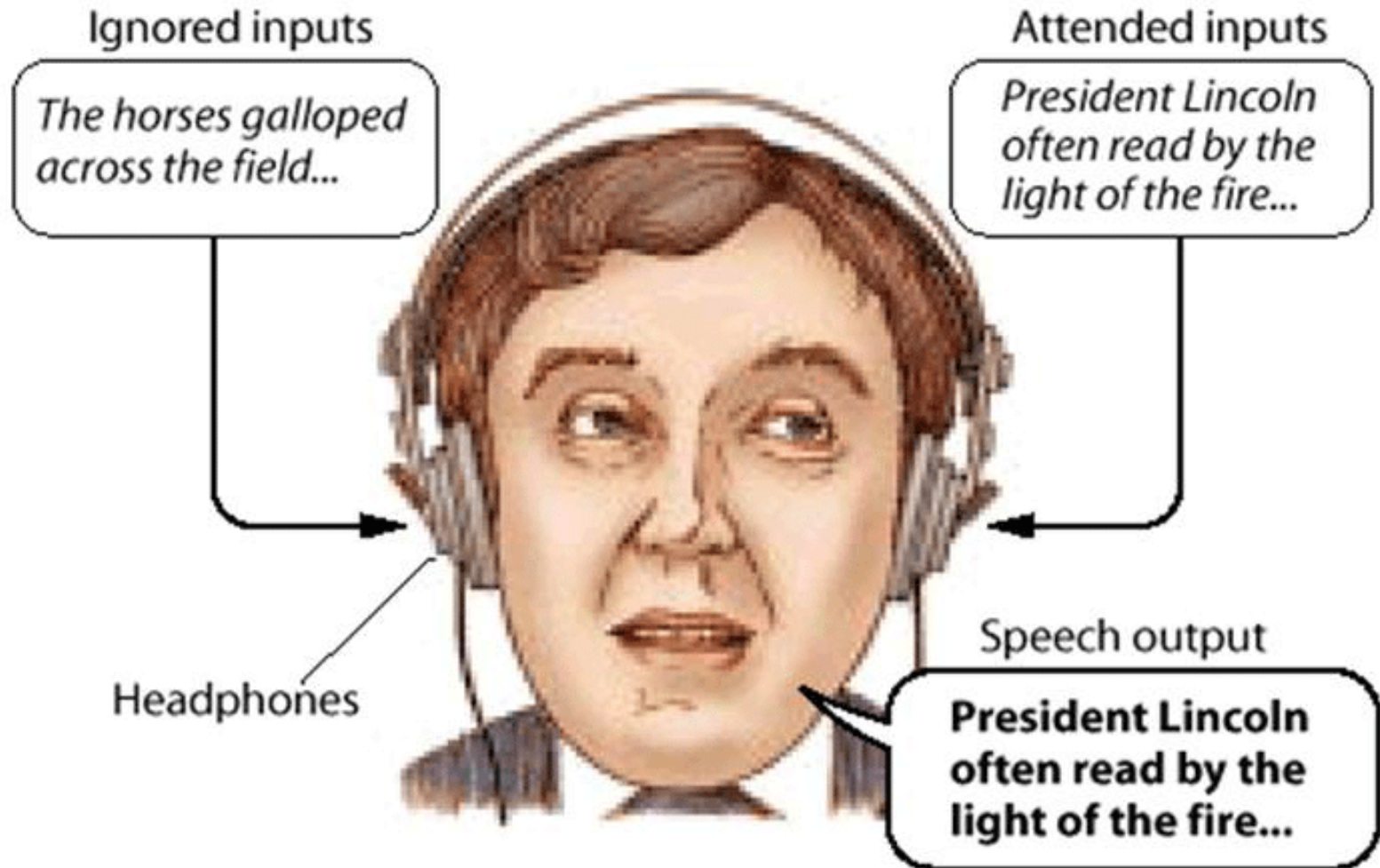
- převažují studie pozornosti k vnějším stimulům
- je potlačena role vnitřní motivace
- stimuly i vyžadované reakce neodpovídají přirozeným podmínkám
- nízká ekologická validita, spíše dílčí procesy

Zaměřená pozornost

- **koktejl party fenomén**
 - binaurální vs. dichotická prezentace
 - shadowing
 - <http://www.bbc.co.uk/programmes/p00rx2zt>
- **faktory auditivní výběrové pozornosti**
 - senzorní charakteristiky
 - hlasitost
 - lokalizace

Dichotic Listening Task

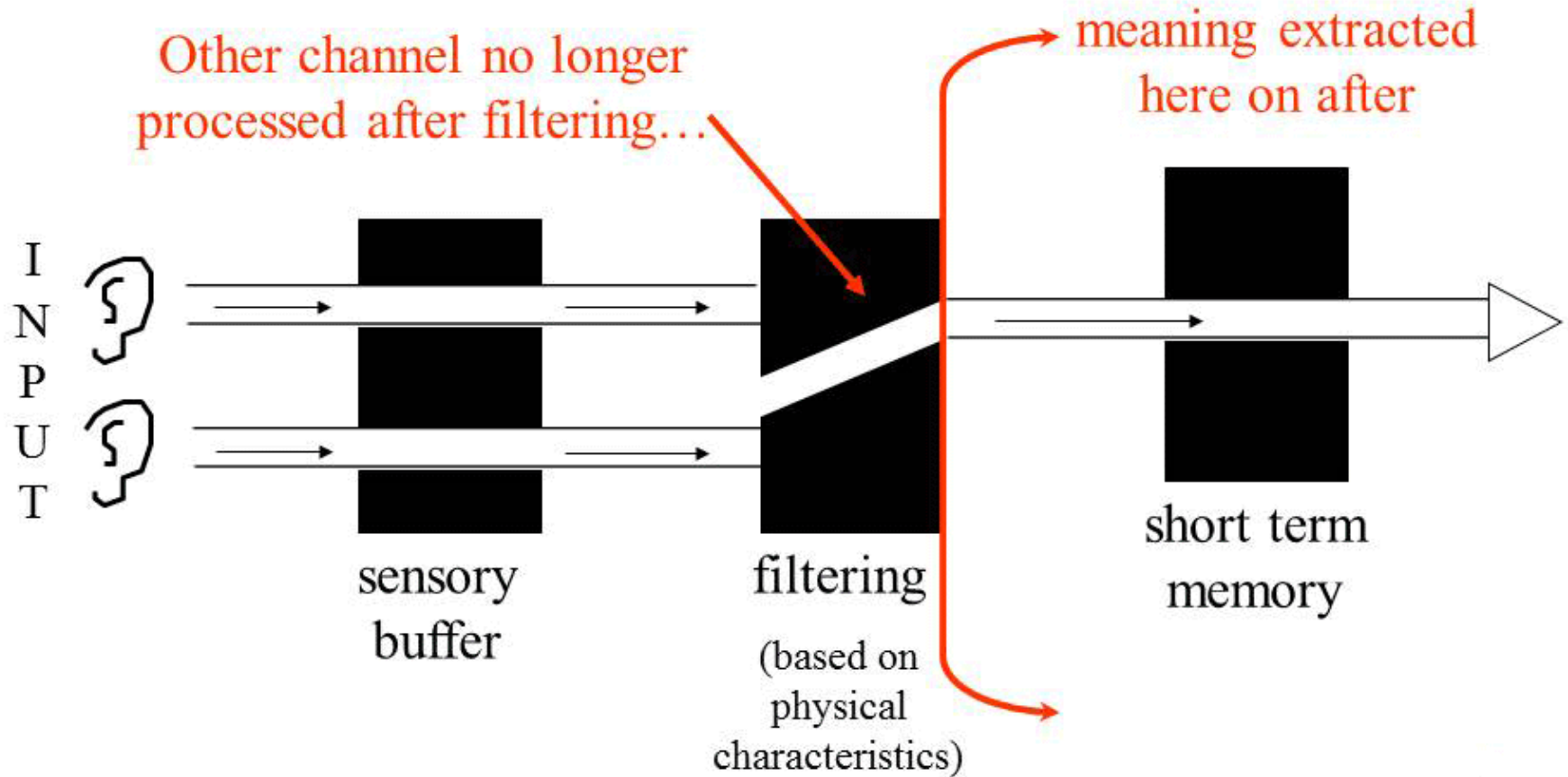

Teorie filtru (Broadbent)

- neflexibilní model selektivní pozornosti
- filtr založen na fyzikálních charakteristikách podnětu
- v rané fázi zpracování
- spíše doklady proti Broadbentovu modelu

Teorie filtru (Broadbent)

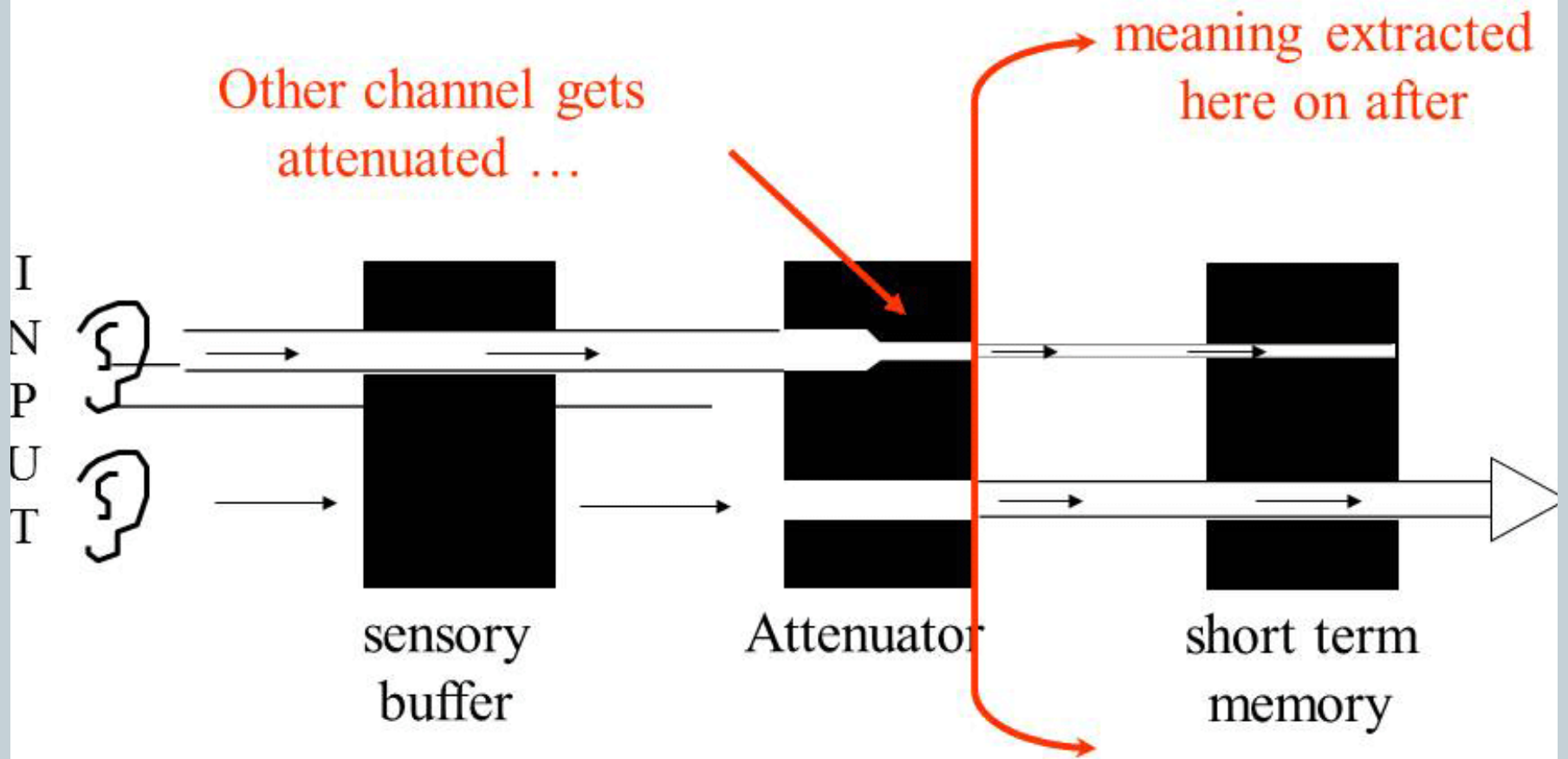

Teorie zúženého filtru

- model oslabující filtrace – Treismanová (1960)
- flexibilní umístění filtru podle kapacity kognitivního systému
- hierarchické zpracování podnětu

Teorie zúženého filtru

Model pozdní filtrace

- Deutsch a Deutschová (1963)
- kognitivní zúžení blízko informačnímu výstupu, nikoli vstupu
- dochází ke zpracování významu, pak teprve k odpovědi

Syntéza modelů rané a pozdní selekce

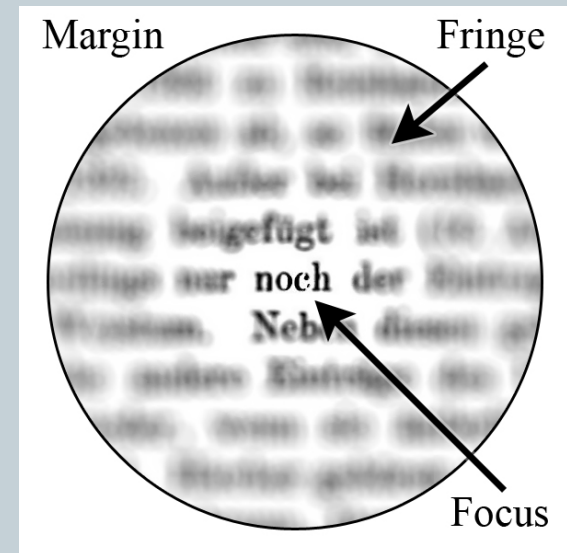

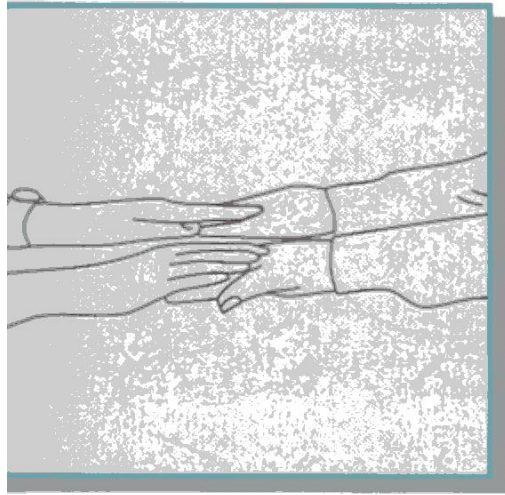
- Neisserův model (1967) - 2 stupně
 - preatentivní
 - vlastní pozornost
- teorie Johnstona a Heinze (1968, 1978)
 - navazuje na Neissera
 - flexibilní model
 - založen na kapacitě kognitivního systému

Výběrová zraková pozornost

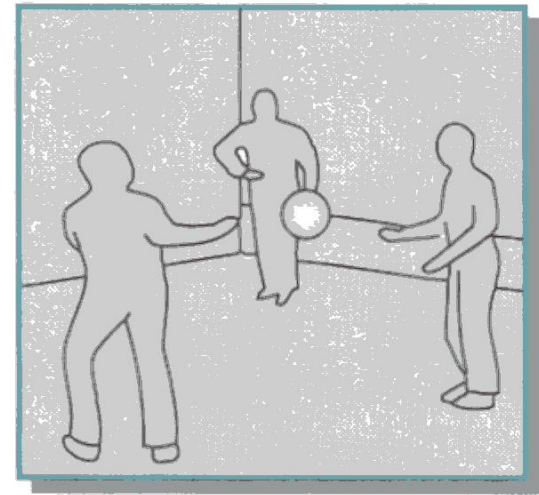

- model reflektoru a model transfokátoru
- pozornost zaměřena
 - na oblast
 - vs. na objekty (viz výzkum Neissera a Becklena (1975))
- podněty mimo pozornost zpracovávají spíše omezeně (raná selekce)

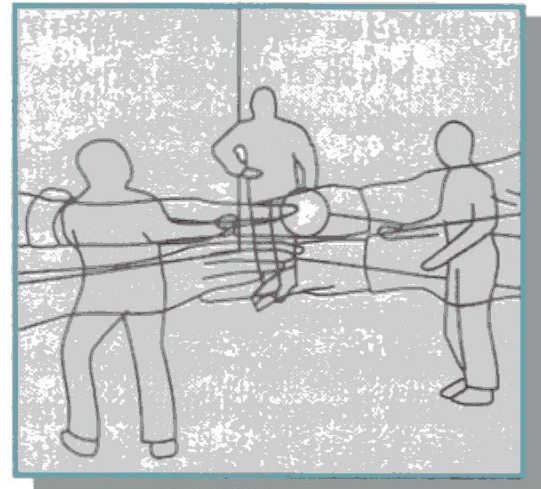

(A)

(B)

(C)

Vědomá pozornost

- detekce signálů
- vyhledávání
- selektivita
- dělení pozornosti

Teorie detekce signálů

signál	detekce ano	detekce ne
ano	zásah	omyl
ne	falešný poplach	správné zamítnutí

Detekce signálu

- Mockworth – s časem a únavou klesá ochota k falešným poplachům a podíl zásahů
- ovlivněno očekáváním, motivací, únavou
- pozornost jako reflektor/ transfokátor

Vyhledávání

- podíl cílů a distraktorů
- vyhledávání podle znaku
- sloučené vyhledávání
- teorie integrace znaků
- teorie podobnosti
- teorie řízeného vyhledávání
- pohybový filtr

Typy vyhledávání

L L L L L L L

L L L L L L L

L O L L L L L

L L L L L L L

- Vyhledávání podle znaku

- Sloučené vyhledávání

L L L L L L L

L L L L L L L

L L L L T L L

L L L L L L L

Rozdělená pozornost

- faktory ovlivňující výkon dvou či více souběžných úloh
 - podobnost úloh (v podnětích či odpovědích)
 - praxe
 - obtížnost úlohy
 - psychická refrakterní perioda

Automatické procesy

- **kontrolované vs. automatické procesy**
 - úsilí
 - vědomá pozornost
 - zdroje
 - druh (sériově vs. paralelně) zpracování
 - rychlost
 - novost/náročnost úkolu
 - úroveň zpracování
 - délka praxe

Chyby v kontrolovaných a automatických procesech

- Reason (1979) – deníkové studie
- typy chybných úkonů
 - selhání paměti
 - nedostatek kontroly
 - selhání podprogramu
 - chybné rozlišení
 - chybné dokončení programu
- laboratorní výzkum – vliv zavádějícího kontextu
- zpětná vazba z prostředí – donucující funkce

Habituace

- snížení pozornost věnované podnětu – šetří zdroje pozornosti
 - proměnlivost podnětů
 - arousal – fyziologické ukazatele
- dishabituace
- senzorká adaptace – přímo ve smyslovém orgánu, nelze kontrolovat